

23. april 2020



UDENRIGSMINISTERIET



FINANSMINISTERIET

Overblik over andre landes økonomiske situation og omfang af nationale hjælpepakker og økonomiske tiltag mod COVID 19

Den økonomiske situation i EU-landene

Økonomierne i EU og euroområdet påvirkes negativt af pandemien og de afledte tiltag i de enkelte lande og adfærdsændringer, hvilket ventes at materialisere sig i væsentlige BNP-fald i 2020. I sin seneste prognose af 14. april 2020 skønner IMF, at væksten i euroområdet bliver -7,5 pct. i 2020, inden den ventes at stige igen til 4,7 pct. i 2021. BNP-faldet i 2020 dækker over et fald på 7 pct. i Tyskland, 7,2 pct. i Frankrig, 9,1 pct. i Italien, 8 pct. i Spanien og 7,5 pct. i Nederlandene, jf. *tabel 1*. Prognosen forudsætter, at pandemien aftager i 2. halvår 2020, så tiltagene for at mindske virusspredningen gradvist afvikles, og den økonomisk aktivitet normaliseres. IMF understreger, at der er meget stor usikkerhed forbundet med prognosen.

Opbremningen i EU-landenes økonomier og gennemførelsen af store nationale krisepakker vil medføre store offentlige underskud og stigende gæld i EU-landene, som mærkbart vil reducere handlemulighederne i mange lande. Den negative udvikling i økonomien ventes også at få mærkbare konsekvenser for ledigheden i EU-landene. Ledigheden i euroområdet ventes således at stige fra 7,6 pct. i 2019 til 10,4 pct. af arbejdsstyrken i 2020. Udviklingen dækker over store forskelle i ledigheden EU-landene imellem. I Tyskland og Holland ventes ledigheden at stige til hhv. 3,9 og 6,5 pct. af arbejdsstyrken, mens ledigheden ventes at stige til 10,4 pct. af arbejdsstyrken i Frankrig, 12,7 pct. af arbejdsstyrken i Italien og 20,8 pct. af arbejdsstyrken i Spanien, jf. *tabel 1*.

Der foreligger endnu ikke konsoliderede opgørelser for EU-landenes BNP og ledighed i første kvartal 2020.

Tabel 1
BNP-vækst og ledighed i EU-landene

	Vækst i realt BNP (pct.)		Ledighed (pct. af arbejdsstyrken)	
	2019	Skøn for 2020	2019	Skøn for 2020
Verden	2,9	-3,0	-	-
USA	2,3	-5,9	3,7	10,4
UK	1,4	-6,5	3,8	4,8
Euroområdet	1,2	-7,5	7,6	10,4
Belgien	1,4	-6,9	5,4	7,3
Bulgarien	3,4	-4,0	4,2	8,0
Cypern	3,2	-6,5	7,1	8,8
Danmark	2,4	-6,5	5,0	6,5
Estland	4,3	-7,5	4,4	6,0
Finland	1,0	-6,0	6,7	8,3
Frankrig	1,3	-7,2	8,5	10,4
Grækenland	1,9	-10,0	17,3	22,3
Irland	5,5	-6,8	5,0	12,1
Italien	0,3	-9,1	10,0	12,7
Kroatien	2,9	-9,0	7,8	11,5
Letland	2,2	-8,6	6,3	8,0
Litauen	3,9	-8,1	6,3	8,9
Luxembourg	2,3	-4,9	5,4	7,7
Malta	4,4	-2,8	3,4	5,0
Nederlandene	1,8	-7,5	3,4	6,5
Polen	4,1	-4,6	3,3	9,9
Portugal	2,2	-8,0	6,5	13,9
Rumænien	4,1	-5,0	3,9	10,1
Slovakiet	2,3	-6,2	5,8	8,0
Slovenien	2,4	-8,0	4,6	9,0
Spanien	2,0	-8,0	14,1	20,8
Sverige	1,2	-6,8	6,8	10,1
Tjekkiet	2,6	-6,5	2,0	7,5
Tyskland	0,6	-7,0	3,2	3,9
Ungarn	4,9	-3,1	3,4	5,4
Østrig	1,6	-7,0	4,5	5,5

Anm.: Skøn angivet med kursiv.
 Kilde: IMF.

Økonomiske hjælpepakker

EU-landene har nationalt og på EU-niveau taget en række vidtgående tiltag til at afbøde de økonomiske konsekvenser af COVID-19. Tænketanken Bruegel har udarbejdet nedenstående oversigt over en række landes nationale tiltag indelt i tre kategorier: Direkte finanspolitiske tiltag, udsættelser af skat og moms mv. samt garantistillelse og andre tiltag mhp. likviditetsstøtte. Den første kategori – direkte finanspolitiske tiltag – slår 1:1 igennem som udgifter på landenes

budgetter. De to andre kategorier kan have stor betydning for omfattede virksomheder og borgere, men indebærer alt andet lige mindre statsfinansielle konsekvenser i forhold til tiltagens størrelse.

Opgørelsen for Danmark tager afsæt i opgjorte tiltag pr. 19. marts, hvor Danmark bl.a. havde lanceret midlertidig kompensation for virksomheders faste udgifter og en midlertidig kompensationsordning for freelancere og selvstændige, en midlertidig lønkompensationsordning (trepartaftale) og udskydelse af betalingsfrister for moms og a-skat mv. Efterfølgende er der lanceret en række yderligere finanspolitiske tiltag, herunder en forlængelse af kompensationsordningerne. De samlede danske finanspolitiske tiltag vurderes på nuværende tidspunkt at udgøre mere end 4 pct. af BNP, mens tiltagene vedr. likviditet (herunder udskydelse af betalingsfrister for skat/moms) og garantier mv. tilsammen vurderes at udgøre ca. 14 pct. af BNP.

Der tages generelt forbehold for, at de enkelte lande løbende lancerer nye tiltag, og at det derfor må formodes, at ikke alle landenes tiltag (og størrelsesordenen heraf) er afspejlet i Bruegels opgørelse.

Tabel 2

Bruegels opgørelse af finanspolitiske tiltag for at imødegå konsekvenserne af COVID-19. Offentliggjort 16. april 2020.

Land	Finanspolitiske tiltag	Udskydelse af skat/moms mv.	Garantistillelse og likviditetsstøtte
Belgien	0.7%	1.2%	0.0%
Danmark*	2.1%	7.2%	2.9%
Frankrig	2.4%	9.4%	14.0%
Tyskland**	6.9%	14.6%	38.6%
Grækenland	1.1%	2.0%	0.5%
Ungarn	0.4%	8.3%	0.0%
Italien	0.9%	13.0%	7.3%
Nederlandene	1.6%	3.2%	0.6%
Spanien	1.1%	1.5%	9.1%
UK	4.5%	1.4%	14.9%
USA	5.5%	2.6%	4.1%

Anm.: *Opgørelsen for Danmark tager afsæt i opgjorte tal pr. 19. marts. Efterfølgende er der lanceret en række yderligere tiltag, så de finanspolitiske lempelser nu vurderes at udgøre mere end 4 pct. af BNP og tiltag vedr. likviditet (inkl. udskydelse af skat/moms mv.) ca. 14 pct. af BNP. **Tallene for Tyskland er forbundet med stor usikkerhed. Andre kilder (herunder IMF's Fiscal Monitor) peger på finanspolitiske lempelser i størrelsesordenen 4-5 pct. af BNP og lån, garantier samt øvrige likviditetsmæssige lempelser i størrelsesordenen 30 pct. af BNP.

Kilde:Brugel.

Der er ikke en klar sammenhæng mellem, hvor hårdt et land er ramt af COVID-19 (antal syge og smittede) og størrelsen af tiltagene til at afbøde de afledte økonomiske konsekvenser af virusen.

Nogle lande, der er relativt hårdt ramt af sundhedskrisen, herunder *Italien, Spanien og Belgien*, har vedtaget hjælpepakker, der samlet set vurderes mindre end de danske. De tre lande gik ind i krisen med høj statsgæld og relativt høje budgetunderskud og har dermed også nationalt mindre råderum til at føre ekspansiv finanspolitik og understøtte økonomien. I Spanien og Italien er de finanspolitiske lempelser fokuseret på understøttelse af arbejdsløse og socialt udsatte samt tilførsler til sundhedsvæsenet. Herudover har begge lande iværksat omfattende programmer for likviditetsstøtte til virksomheder. Det er forventningen, at Italien vil vedtage endnu en national hjælpepakke ultimo april.

Andre hårdt ramte lande er *Frankrig og UK*, som begge har vedtaget store og omfattende nationale hjælpepakker. Der er tale om både store direkte finanspolitiske lempelser samt garantier og likviditetsstøtte til virksomheder.

I *Frankrig* kan virksomheder, der er nødt til at indstille eller reducere deres aktiviteter, søge om refusion, så der kan udbetales mellem 70 og 100 pct. løn til medarbejderne. Pr. 20. april er 9,6 mio. franskmænd på midlertidige dagpenge finansieret af de nye tiltag. Hertil kommer store statsgarantier for banklån til erhvervslivet, udsættelse af betaling af skatter og afgifter for virksomheder samt en særlig fond til selvstændige og håndværkere mm., som kan få støtte på 1.500 euro per måned – og i særlige tilfælde yderligere 2-5.000 euro, hvis der er akut risiko for fallit. Man har ligeledes lanceret en hjælpepakke til turismeindustrien.

UK har vedtaget en hjælpepakke, hvor der gives 80% lønkompensation til ansattes løn dog maksimalt £2.500 pr. måned. Ordningen løber indtil videre i 3 måneder fra og med 1. marts. Der er også tilført midler til indkomstsikring for selvstændige samt en række tiltag for at understøtte socialt udsatte. Der er løbende vedtaget flere hjælpepakker til støtte for erhvervslivet med lånemuligheder på særlig favorable vilkår. Der er også mulighed for udskydelse af skattebetalinger vedr. moms og dækningsafgift for nogle virksomheder (detailhandel, fritidsvirksomheder, hoteller mv.)

Baseret på opgørelsen fra Bruegel er *Tyskland* det land i EU, der har vedtaget hjælpepakker af størst omfang. De historisk store finanspolitiske lempelser har et bredt anvendelsesområde. Et af hovedelementerne er understøttelse af beskæftigelsen (virksomheder kan få dækket 60 pct. af omkostninger til hjemsendte medarbejdere med overvejelser om at hæve tallet til 80 pct.). Denne tilgang blev tidligere anvendt i Tyskland under finanskrisen i en mindre omfattende form. Herudover er der mulighed for direkte indkomsthjælp til familier med indkomstnedgang, øgede udgifter til sundhedsområdet og øgede offentlige

investeringer i f.eks. vejinfrastruktur. Ud over de direkte lettelser har den tyske regering i ekstraordinært stort omfang udstedt garantier og givet likviditetsstøtte til tyske virksomheder. I den forbindelse har den tyske økonomiminister Altmaier udtalt, at 60 pct. af beskæftigelsen i Tyskland stammer fra tyske mellemstore virksomheder.

USA har i flere runder gennemført store hjælpepakker omfattende bl.a. lønkomensation, øgede tilførsler til sundhedsvæsenet samt garantier og likviditetsstøtte til erhvervslivet. Et program er målrettet udvalgte sektorer, herunder flyselskaber, luftfragtselskaber og virksomheder, der vurderes kritiske for amerikansk national sikkerhed. Den amerikanske centralbank lancerede 9. april en facilitet, hvorigennem man vil yde lån til finansielt sunde virksomheder med op til 10.000 ansatte eller en omsætning under USD 2,5 mia. Virksomheder, der låner via faciliteten, vil skulle forpligte sig til at gøre en "rimelig" indsats for at fastholde lønsum og medarbejdere, ligesom de vil være omfattet af begrænsninger i forhold til aktietilbagekøb, udbytte og aflønning af ledende medarbejdere. Den 21. april vedtog det amerikanske senat en ny hjælpepakke med lånegarantier.

Det kan fremhæves, at *Danmark* – særligt i lyset af, at man fra dansk side ser ud til at være relativt mindre hårdt ramt end mange andre lande – ligger relativt højt i forhold til tiltagens andel af BNP.